

รายการอ้างอิง

ภาษาไทย

48 จังหวัดแห่ขอใช้ต่างด้าวเพิ่ม 2 แสนคนใน 62 ประเภทกิจการ. ผู้จัดการรายวัน (8 ต.ค. 2542): 8.

ก.แรงงาน เปิด นำเข้าแรงงานพม่าถูกกฎหมายเข้ามาทำงานในประเทศอีก 10,000 คน เริ่มทยอยนำเข้าไปปลายเดือน ต.ค.นี้ [online]. แหล่งที่มา: http://thainews.prd.go.th/previewnews.php?tb=NEWS&m_newsid=254909060266 [16 พฤศจิกายน 2549].

กมลพันธ์ โพธิ์นาแค. การศึกษาเปรียบเทียบการจัดระบบควบคุมแรงงานต่างด้าวผิดกฎหมายตามมติคณะรัฐมนตรีปี พ.ศ.2539 และปี พ.ศ.2541. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต, สาขาวิชารัฐศาสตร์ คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง, 2545.

กระทรวงแรงงาน. หนังสือที่ รง 0307/1314. 6 พฤษภาคม 2548.

กระทรวงแรงงาน. หนังสือที่ รง 0307/2229. 30 กรกฎาคม 2547.

กระทรวงแรงงาน. หนังสือที่ รง 0314/0509. 31 ตุลาคม 2549.

กระทรวงการต่างประเทศ. การปฏิบัติการกิจด้านการต่างประเทศของรัฐบาลในรอบ 2 ปี (กุมภาพันธ์ 2544-กุมภาพันธ์ 2546). กรุงเทพฯ: กระทรวงการต่างประเทศ, 2546.

กระทรวงการต่างประเทศ. ข่าวสารระเทศ (254/2542).

กฤตยา อาชนิจกุล และพรสุข เกิดสว่าง. เส้นทางแรงงานหญิงจากประเทศเพื่อนบ้านสู่ธุรกิจค้าบริการทางเพศในประเทศไทย. นครปฐม: สถาบันวิจัยประชากรและสังคม มหาวิทยาลัยมหิดล, 2540.

กฤตยา อาชนิจกุล, ฉัตรสุนัน พงศ์ภิญโญ, วณิ ปิ่นประทีป และพิมพ์มา ขจรธรรม. ผลกระทบจากภาวะการณ์เกิด การเจ็บป่วย และการตายของแรงงานข้ามชาติต่อนโยบายทางสาธารณสุข. นครปฐม: สถาบันวิจัยประชากรและสังคม มหาวิทยาลัยมหิดล, 2540.

กฤตยา อาชนิจกุล, วรรณมา จารุสมบุรณ์ และ อัญชลี วรารัตน์. ความซับซ้อนและความสับสนว่าด้วยเรื่องคนข้ามชาติในประเทศไทย. นครปฐม: สถาบันวิจัยประชากรและสังคม มหาวิทยาลัยมหิดล, 2540.

กฤตยา อาชนิจกุล. สถานะความรู้เรื่องแรงงานข้ามชาติในประเทศไทย และทิศทางการวิจัยที่พึงปรารถนา. นครปฐม: สถาบันวิจัยประชากรและสังคม มหาวิทยาลัยมหิดล, 2545.

- กฤตยา อาชวนิจกุล. บรรณารักษ์. คนต่างด้าวในประเทศไทยคือใครบ้าง? มีจำนวนเท่าไร? ระบบฐานข้อมูลแบบไหนคือคำตอบ?. นครปฐม: สถาบันวิจัยประชากรและสังคม มหาวิทยาลัยมหิดล, 2547.
- กฤตยา อาชวนิจกุล และพันธุ์ทิพย์ กาญจนะวิจิตรฯ สายสุนทร. คำถามและข้อท้าทายต่อนโยบายรัฐไทยในมิติสุขภาพและสิทธิของแรงงานข้ามชาติ. นครปฐม: สถาบันวิจัยประชากรและสังคม มหาวิทยาลัยมหิดล, 2548.
- กฤตยา อาชวนิจกุล, ทริส โคเคทท์ และนิน นิน ไพนธ์. เรื่องเพศ อนามัยเจริญพันธุ์ และความรุนแรง: ประสบการณ์ของแรงงานอพยพจากประเทศพม่า. นครปฐม: สถาบันวิจัยประชากรและสังคม มหาวิทยาลัยมหิดล, 2543.
- กฤตยา อาชวนิจกุล และคณะ. บทสังเคราะห์สถานการณ์คนข้ามชาติและทางเลือกนโยบายการนำเข้าแรงงานข้ามชาติของประเทศไทย. นครปฐม: สถาบันวิจัยประชากรและสังคม มหาวิทยาลัยมหิดล, 2540.
- การแถลงข่าวร่วมผลการประชุมคณะกรรมการเพื่อความร่วมมือไทย-พม่า ครั้งที่ 6
[online]. แหล่งที่มา:
<http://www.mfa.go.th/web/showNews.php?newsid=1314&Qsearch=แรงงานพม่า>
= [10 พฤศจิกายน 2549].
- การจัดระบบแรงงานต่างด้าวหลบหนีเข้าเมือง ปี 2548 [online]. แหล่งที่มา
http://www.cabinet.soc.go.th/soc/Program2-3.jsp?top_serl=203254&key_word=แรงงานต่างด้าว&owner_dep=&meet_date_dd=&meet_date_mm=&meet_date_yyyy=&doc_id1=&doc_id2=&meet_date_dd2=&meet_date_mm2=&meet_date_yyyy2= [10 พฤศจิกายน 2549].
- การดำเนินการโครงการ Contract Farming ภายใต้ความร่วมมือ ACMECS. ข่าวกระทรวงการคลัง 93/2547 (25 ตุลาคม 2548) [online]. แหล่งที่มา: www.mof.go.th [21 มีนาคม 2550].
- การประชุมคณะทำงานเร่งรัดติดตามการพิสูจน์สัญชาติแรงงานต่างด้าวหลบหนีเข้าเมืองสัญชาติพม่า ลาว และกัมพูชา [online]. แหล่งที่มา:
<http://www.mfa.go.th/web/showNews.php?newsid=15676&Qsearch=แรงงานต่างด้าว> [11 พฤศจิกายน 2549].
- กุศล สุนทรธาดา. แรงงานต่างชาติไม่ถูกกฎหมายในประเทศไทย: แนวความคิด สถานการณ์ และประเด็นวิจัย. เอกสารประกอบการสัมมนาทางวิชาการเรื่อง การวิจัยเรื่องคนข้ามชาติของ

- ประเทศไทย: นโยบาย แบบแผน และผลกระทบ. หน้า 1-27. 10 มกราคม 2538 โดย สถาบันวิจัยประชากรและสังคม มหาวิทยาลัยมหิดล โรงแรงรอยัลซิติ์.
- กุศล สุวรรณธาดา และอุมาภรณ์ ภัทรวานิชย์. กระบวนการจ้างแรงงานข้ามชาติที่ลักลอบเข้าเมือง และความคิดเห็นของภาครัฐและเอกชนที่เกี่ยวข้อง. นครปฐม: สถาบันวิจัยประชากรและสังคม มหาวิทยาลัยมหิดล, 2540.
- เกศรา นพมาศ. ปัญหาแรงงานต่างชาติเข้าเมืองผิดกฎหมาย. วารสารแรงงานสัมพันธ์: 23. เกษมสันต์ จินณวาโส. เรื่องแรงงานอพยพจากต่างประเทศ: ข้อเท็จจริง ประเด็นปัญหา และ แนวทางแก้ไข. กรุงเทพฯ: สถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนาประเทศไทย, 2539.
- เกษมสันต์ จินณวาโส. แรงงานอพยพจากต่างประเทศ: ข้อเท็จจริง ประเด็นปัญหา และแนวทางแก้ไข. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2538. เกี่ยวกับ ACMECS[online]. แหล่งที่มา: <http://www.mfa.go.th/web/1798.php> [20 ตุลาคม 2549].
- ขับต่างด้าว 8 แสนคนรุ่น พม่าปิดด่านไม่รับกลับ. ผู้จัดการรายวัน (4 พ.ย. 2542): 1-2.
- ความก้าวหน้าการดำเนินงาน โครงการ Contract Farming กับประเทศเพื่อนบ้าน [online]. แหล่งที่มา: <http://www.moc.go.th/opscenter/jr/contractf-2.htm> [21 มีนาคม 2550].
- ความร่วมมือในอนุภูมิภาคลุ่มแม่น้ำโขง: ACMECS [online]. แหล่งที่มา: <http://robson.exteen.com/20051114/acmeecs> [11 พฤศจิกายน 2549].
- คำแถลงนโยบายของคณะรัฐมนตรีพันตำรวจโททักษิณ ชินวัตร แถลงต่อรัฐสภา วันที่ 26 กุมภาพันธ์ 2544 [online]. แหล่งที่มา: www.thaigov.go.th/general/policy/policy_thaksin.htm [16 พฤศจิกายน 2549].
- โครงการส่งเสริมความร่วมมือด้านการค้าการลงทุนสินค้าเกษตรกับประเทศเพื่อนบ้าน [online]. แหล่งที่มา: [http://pcoc.moc.go.th/pcocsys/uploadfile/63/doc/%E0%B9%82%E0%B8%84%E0%B8%A3%E0%B8%87%E0%B8%81%E0%B8%B2%E0%B8%A3Contract%20Farming_%E0%B8%95%E0%B8%B2%E0%B8%81\(1\).doc](http://pcoc.moc.go.th/pcocsys/uploadfile/63/doc/%E0%B9%82%E0%B8%84%E0%B8%A3%E0%B8%87%E0%B8%81%E0%B8%B2%E0%B8%A3Contract%20Farming_%E0%B8%95%E0%B8%B2%E0%B8%81(1).doc) [21 มีนาคม 2550].
- จดทะเบียนแรงงานต่างด้าวปี 44: เงินสะพัดกว่า 3,000 ล้านบาท. กระแสรศน 7, 1110 (6 กันยายน 2544): 2.
- ขมนาท รัตนมณี และคณะ. แรงงานต่างด้าวเข้าเองผิดกฎหมายกับปัญหาความมั่นคงแห่งชาติ สาธารณสุข สังคม และเศรษฐกิจ (การติดตามผลภายหลังรัฐบาลมีนโยบายผ่อนผันให้มีการจดทะเบียนแรงงานต่างด้าวในกิจการ 6 ประเภท พ.ศ. 2545). เอกสารรายงานการวิจัย, หน้า 6-9. กรุงเทพฯ: สำนักเลขาธิการวุฒิสภา, 2548.

- ชัยวัฒน์ เกิดผล. แรงงานต่างชาติ/ต่างด้าว. จัดหางานปริทัศน์ 6, 4 (สิงหาคม-กันยายน 2544):1-4.
- ณัฐกานต์ สาจำปา. ปัญหาอุปสรรคในการปฏิบัติงานตามนโยบายการจัดระบบการจ้างแรงงานต่างด้าวปี 2547. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต, ภาควิชาสังคมศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2549.
- ไทย-พม่าสรุปแผนแก้แรงงานเถื่อนเสนอตั้งแคมป์รอส่งกลับที่ "เมียวดี." ผู้จัดการรายวัน (8 สิงหาคม 2545): 13.
- ธีระ ศรีธรรมรักษ์. ปัญหาแรงงานต่างด้าวและผลกระทบต่อประเทศไทย. สุทธิปริทัศน์ 17, 52 (พฤษภาคม-สิงหาคม 2546): 50-61.
- นคร ศิลปอาชา. ยุทธศาสตร์การจัดการแรงงานต่างด้าวผิดกฎหมายสัญชาติพม่า ลาว และเขมร. รัฐสารปริทัศน์ 40, 3 (กรกฎาคม-กันยายน 2541): 70.
- นพรัตน์ ศุภระกาญจน์. แรงงานต่างด้าว: แก้ปัญหาเก่าสร้างปัญหาใหม่. มติชน (14 กันยายน 2544): 6.
- นริศสา สุขสนั่น. 'เดช': ค้านดีทะเบียนต่างด้าวปีต่อปี. กรุงเทพธุรกิจ (2 กันยายน 2544): 2.
- นริศสา สุขสนั่น. ทุ่ม 20 ล้าน โปรโมทแผนเสรีต่างด้าว. กรุงเทพธุรกิจ (11 สิงหาคม 2544): 6.
- แนวทางการบริหารจัดการแรงงานต่างด้าว [online]. แหล่งที่มา:
<http://www.mfa.go.th/web/showNews.php?newsid=7737&Qsearch=แรงงานต่างด้าว> [20 ตุลาคม 2549].
- บทบาทของรัฐบาลไทยต่อความสัมพันธ์ไทยพม่า. สายใยไทยพม่าบนวิถีทางแห่งประชาชน 2 (ธันวาคม 2540): 3-7.
- บริษัท ศูนย์วิจัยกสิกรไทย จำกัด. "แรงงานต่างด้าวผิดกฎหมาย: ทางออกอยู่ที่ไหน?," กระแสทรรศน์ 6,910 (22 สิงหาคม 2543): 1.
- บริษัท ศูนย์วิจัยกสิกรไทย จำกัด. โศกนาฏกรรมแรงงานเถื่อน: ฝันร้ายในเศรษฐกิจไทย. ผู้จัดการรายวัน (13 มีนาคม 2545): 24.
- บริษัท ศูนย์วิจัยกสิกรไทย จำกัด. จุดทะเบียนแรงงานต่างด้าวปี 44 : เงินสะพัดกว่า 3,000 ล้านบาท. กระแสทรรศน์ 7, 1110 (6 กันยายน 2544): 4.
- บัณฑิตย ธนชัยเศรษฐวุฒิ. บทวิพากษ์ นโยบายรัฐกับโครงสร้างการกีดกันแรงงานต่างด้าว. ใน เอกสารประกอบการเสวนาเรื่อง นโยบายแรงงานย้ายถิ่นและกลไกคุ้มครองสิทธิแรงงานข้ามชาติ, หน้า 6-7. 21 กุมภาพันธ์ 2546 ณ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- บันทึกการประชุมระดับเจ้าหน้าที่อาวุโสระหว่างพม่าและไทยเกี่ยวกับแรงงานผิดกฎหมายชาวพม่าในประเทศไทย. 15 ธันวาคม 2548 ณ กรุงย่างกุ้ง. (เอกสารไม่ตีพิมพ์เผยแพร่)

- ปราณ พิสิฐเศรษฐการ. ทักษิณบนเวทีเอเชียและโลก. กรุงเทพฯ: มติชน, 2547.
- ปราณี ศรีกำเนิด. ทักษิณ: เรารับภาระมามากแล้ว. กรุงเทพธุรกิจ (9 กันยายน 2545): 8.
- ปวิตร วงศาโรจน์. กวาดล้างแรงงานต่างด้าว ยิ่งจับยิ่งเคลื่อนเมือง นายจ้างสลับ ตม. พันหัวละห้าหมื่น! ดอกเบี๋ย 24, 297 (มีนาคม 2549): 62
- เปรมศักดิ์ เพียยุระ. แก้ปัญหาแรงงานต่างด้าวอย่างยั่งยืน. มติชน (26 ก.พ. 2545): 6.
- เปรมศักดิ์ เพียยุระ. ข้อเสนอเชิงนโยบายและมาตรการการต่อต้านการแก้ปัญหาแรงงานต่างด้าวอย่างยั่งยืน. เอกสารข่าวรัฐสภา 27, 621 (16 มีนาคม 2541): 93.
- เปรมศักดิ์ เพียยุระ. ปัญหาแรงงานต่างด้าวหลบหนีเข้าเมือง มิติด้านความมั่นคง. ผู้จัดการรายวัน (14 มกราคม 2546).
- ผลักดันแรงงานพม่า. มติชน (8 พฤศจิกายน 2542): 2.
- ผ่าขบวนการ 'ท่านาบนหลังคน' 'ชนแรงงานต่างด้าวเถื่อน' ปัญหาความมั่นคง-ทุกฝ่ายต้องร่วมแก้ไข. มติชน (20 มิถุนายน 2547): 13.
- พงษ์สวัสดิ์ สุทธิสารการ. การวิเคราะห์นโยบาย ศึกษากรณี "นโยบายผ่อนผันแรงงานต่างชาติผิดกฎหมาย" ภาควิชาบริหารกฎหมายบัณฑิต, คณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2540.
- พม่าผิด 19 เขตศก.จ่อไทย-จีน [online]. แหล่งที่มา:
<http://www.takchamber.com/index.php?lay=show&ac=article&Id=366447&Ntype=1>[30 พฤศจิกายน 2549].
- พรพิมล ตรีโชติ. พม่า. เอเชียรายปี 2002/2545. กรุงเทพฯ: สถาบันเอเชียศึกษา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2545: 158-178.
- พรพิมล ตรีโชติ. พม่า. เอเชียรายปี 2000/2543. กรุงเทพฯ: สถาบันเอเชียศึกษา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2543: 202-230.
- พรสุข เกิดสว่าง. การละเมิดสิทธิมนุษยชนในพม่า: จากผู้ลี้ภัยสู่แรงงานข้ามชาติ. นครปฐม: สถาบันวิจัยประชากรและสังคม มหาวิทยาลัยมหิดล, 2540.
- พัชรวัลย์ วงศ์บุญสิน. การย้ายถิ่นข้ามชาติกับการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ในอาเซียน: นโยบายและผลกระทบ. กรุงเทพฯ: วิทยาลัยประชากรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2544.
- พันธุ์ทิพย์ กาญจนะจิตรา สายสุนทร. รายงานผลวิจัยเรื่องการเข้ามาในประเทศไทยของคนต่างด้าวเพื่อทำงาน: ข้อสำรวจกฎหมาย ปัญหา และทางเลือกนโยบาย. นครปฐม: สถาบันวิจัยประชากรและสังคม มหาวิทยาลัยมหิดล, 2540.
- พินิตพันธุ์ บริพัตร. ความสัมพันธ์ต่อพม่าในรัฐบาลพันตำรวจโททักษิณ ชินวัตร (2544-2547). รัฐศาสตร์สาร 27, 2(2549): 40-72.

ฟิลิป มาร์ติน. แนวทางการปรับปรุงการบริหารจัดการแรงงานต่างชาติในประเทศไทย.

กรุงเทพมหานคร: สำนักงานแรงงานระหว่างประเทศ และองค์การระหว่างประเทศเพื่อการโยกย้ายถิ่นฐาน, 2546.

ยงยุทธ แฉล้มวงษ์และฉลองภพ สุธังกรกาญจน์. การจัดการแรงงานต่างชาติในระยะยาว.

กรุงเทพฯ: สถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนา สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2539.

ยงยุทธ แฉล้มวงษ์ และสุปราณี เที่ยงม. สู่สังคมสมานฉันท์ การอยู่ร่วมกันอย่างสมานฉันท์กับชน

ตามแนวชายแดนและแรงงานต่างด้าว. เอกสารการสัมมนาวิชาการประจำปี 2548

มูลนิธิสถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนาประเทศไทย, หน้า 11. 26-27 พฤศจิกายน 2548.

ยงยุทธ แฉล้มวงษ์และคณะ. การจ้างแรงงานต่างด้าวกับความมั่นคงของมนุษย์. เอกสารการ

สัมมนาวิชาการประจำปี 2546 เรื่องความมั่นคงของมนุษย์, หน้า 5. ณ โรงแรมแอมบาส

ซาเตอร์ ซิตี้ จอมเทียน ชลบุรี:

ยอดธง ทับทิวไม้. แรงงานต่างด้าว-เมื่อแก๊งค์ทำเป็นโง่ก็หนักเข้าไปใหญ่. ผู้จัดการรายวัน (11

มีนาคม 2547): 8.

ยุทธศาสตร์ความร่วมมือทางเศรษฐกิจ อิรวดี-เจ้าพระยา-แม่โขง (Ayeyawady - Chao Phraya -

Mekong Economic Cooperation Strategy หรือ ACMECS)[online]. แหล่งที่มา:

[online]. แหล่งที่มา:

[http://www.dft.moc.go.th/the_files/\\$\\$9/level14/%E0%E8%A2%E0%B8%B8%E0%B8%98%E0%B8%A8%E0%B8%B2%E0%B8%AA%E0%B8%95%E0%B8%A3%E0%B9%A3%E0%B9%8C%20ACMECS2.DOC](http://www.dft.moc.go.th/the_files/$$9/level14/%E0%E8%A2%E0%B8%B8%E0%B8%98%E0%B8%A8%E0%B8%B2%E0%B8%AA%E0%B8%95%E0%B8%A3%E0%B9%A3%E0%B9%8C%20ACMECS2.DOC) [30 พฤศจิกายน 2549].

รายงานผลการดำเนินการตามมติคณะรัฐมนตรีวันที่ 16 พฤษภาคม 2549 [online]. แหล่งที่มา:

<http://www.soc.soc.go.th/SLK/SHOWLISTALL.ASP?BDate=2006/08/01&EDate=2006/08/31&Showdate=2006/08/15&Pagegroup=1> [16 พฤศจิกายน 2549].

แรงงานต่างด้าว [online]. แหล่งที่มา:

<http://72.14.235.104/search?q=cache:d7ezzsdeJIAJ:rdd.mcot.net/top/42/pol/alien+labour/alien+labour01.htm> [20 ตุลาคม 2549].

เลขาธิการสภาที่ปรึกษาเพื่อพัฒนาแรงงานแห่งชาติ. รายงานผลปฏิบัติงาน สภาที่ปรึกษาเพื่อ

พัฒนาแรงงานแห่งชาติ ชุดที่ 10. กรุงเทพฯ: สภาที่ปรึกษาเพื่อพัฒนาแรงงานแห่งชาติ

กระทรวงแรงงานและสวัสดิการสังคม, 2543: 113-114.

- เลอสรุ สุวรรณนคร. การทำงานของคนต่างด้าวในประเทศไทย. กรุงเทพฯ: คณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคล, 2548.
- ฤทธิ์พงศ์ พวงมณี. อาเซียนกับปัญหาแรงงานข้ามชาติผิดกฎหมายจากประเทศพม่าในประเทศไทย. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ, ภาควิชาความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2542.
- วรวิทย์ เจริญเลิศ และบัณฑิตย์ ธาระชัยเศรษฐ์. นโยบายการพัฒนาอุตสาหกรรมของรัฐกับการจ้างแรงงานข้ามชาติ. กรุงเทพฯ: สถาบันวิจัยประชากรและสังคม มหาวิทยาลัยมหิดล, 2540.
- วรวิทย์ เจริญเลิศ. แรงงานข้ามชาติ: มิติทางด้านเศรษฐกิจ. เอกสารประกอบการสัมมนาวิชาการ เรื่อง การวิจัยเรื่อง 'คนข้ามชาติ' ของประเทศไทย: นโยบาย แบบแผน และผลกระทบ, หน้า 1-12. 10 มกราคม 2538 ณ ห้องกรุงเทพ โรงแรมรอยัลซิติ้ กรุงเทพฯ.
- วัชรินทร์ ยงศิริ. ยุทธศาสตร์ความร่วมมือทางเศรษฐกิจอิระวดี-เจ้าพระยา-แม่โขง. เอกสารหน่วยปฏิบัติการวิจัยแม่โขงศึกษา สถาบันเอเชียศึกษา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย: 7.
- เวณิกา บุญมาคณี. พม่า: นโยบายต่างประเทศสมัยพลเอกชาติชาย ชุณหะวัณ. กรุงเทพฯ: มูลนิธิตำราทางสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์. 2540.
- ศจันทร์ ประชาสันต์. พลวัตของวัฒนธรรมการจดทะเบียนแรงงานต่างด้าว. มติชน (22 มกราคม 2547): 7.
- สกาวัฒน์ ศิริมา. 'แรงงานต่างด้าว' เหลือธุรกิจค้ามนุษย์. กรุงเทพธุรกิจ (20 เมษายน 2544): 22.
- สมโชค สวัสดิ์รักษ์. ความสัมพันธ์ระหว่างไทย-พม่า-กะเหรี่ยง. กรุงเทพฯ: มูลนิธิตำราทางสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์. 2540.
- สาระแห่ง "ปฏิญญาพุกาม" ยุทธศาสตร์ความร่วมมือเศรษฐกิจ 4 ประเทศ [online]. แหล่งที่มา: <http://www.thaigov.go.th/news/speech/thaksin/sp12nov46.htm>. [11 พฤศจิกายน 2549].
- สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. นโยบายแรงงานต่างด้าวหลบหนีเข้าเมือง (ผิดกฎหมาย) ปัญหาและแนวทางแก้ไข. กรุงเทพฯ: สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2547.
- สุทธิจิตต์ จินตยานนท์, แกรรี ริสเซอร์ และสุภางค์ จันทวานิชย์. การติดตามผลการจดทะเบียนแรงงานต่างชาติดจากเมียนมาร์ กัมพูชา และลาวที่ลักลอบเข้าเมือง. กรุงเทพฯ: ศูนย์วิจัยการย้ายถิ่นแห่งเอเชีย สถาบันเอเชียศึกษา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2540.

- สุภาวงศ์ จันทวานิช และคณะ. การติดตามผลการจัดทะเบียนแรงงานต่างด้าวปี 2544
กระบวนการและปัญหา. กรุงเทพฯ: ศูนย์วิจัยการย้ายถิ่นแห่งเอเชีย สถาบันเอเชียศึกษา
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2545.
- สุภาวงศ์ จันทวานิช. แรงงานต่างด้าว ทำไมผ่อนผันหนึ่งแสนคน?. สยามรัฐสัปดาห์วิจารณ์ 46,
25 (21-27 พฤศจิกายน 2542): 42.
- สุภาวงศ์ จันทวานิช. การอพยพและการย้ายถิ่นระหว่างประเทศในเอเชีย: ผลกระทบจากโลกาภิ
วัตน์. เอเชียรายปี 1996/2539. กรุงเทพฯ: สถาบันเอเชียศึกษา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย,
2539: 32-45.
- สุภาวงศ์ จันทวานิช. ผู้อพยพลี้ภัยในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้. เอเชียรายปี 1993/2536. กรุงเทพฯ:
สถาบันเอเชียศึกษา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2536: 23-35.
- สุภาวงศ์ จันทวานิช. ตลาดแรงงานไทยในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ กับผลกระทบจากภาวะ
เศรษฐกิจถดถอยในปลายทศวรรษที่ 90: รายงานผลสังเคราะห์. กรุงเทพฯ: สถาบันเอเชีย
ศึกษา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2544.
- สุภาวงศ์ จันทวานิช. นโยบายแรงงานต่างด้าว 2547 พายเรือในอ่างอีกครั้ง. มติชน (16 ธันวาคม
2547): 8.
- สุภาวงศ์ จันทวานิช. มติกรบ. ผ่อนผันแรงงานต่างด้าว ปี 2546 หนึ่งเป็นน้ำเน่า. มติชน (21
สิงหาคม 2546): 6.
- สุภาวงศ์ จันทวานิช. สถานการณ์การอพยพและการย้ายถิ่นในเอเชียในปี 1994. เอเชียรายปี
1995/2538. กรุงเทพฯ: สถาบันเอเชียศึกษา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2538: 19-31.
- สุริยา สมุทรคุปต์ และพัฒนา กิตอาษา. มานุษยวิทยากับโลกาภิวัตน์: ข้อเสนอเบื้องต้นเกี่ยวกับ
"แรงงานข้ามชาติ" และ "นักมานุษยวิทยา" ในบริบทของวัฒนธรรมโลก. นครราชสีมา:
ห้องไทยศึกษานิตชนันท์ สำนักวิชาเทคโนโลยีสังคม มหาวิทยาลัยสุรนารี, 2548.
- สุรียพร พันพิ่ง และคณะ. คนรับใช้ในบ้าน: แรงงานอพยพจากพม่ามาไทย. นครปฐม:
สถาบันวิจัยประชากรและสังคม มหาวิทยาลัยมหิดล, 2548.
- เสน่ห์ซ่งเรื่องทักษิณเปิดฟรีต่างด้าวทำงาน. กรุงเทพธุรกิจ (22 สิงหาคม 2545): 9.
- อดิสร เกิดมงคล. แรงงานข้ามชาติกับสังคมไทย การดำรงอยู่ที่พรมแก้ว. กรุงเทพธุรกิจ (2 สิงหาคม
2544): 14.
- อดิสร เกิดมงคล. การคุ้มครองสิทธิแรงงานข้ามชาติ: แนวคิด นโยบายและอดีตแห่งรัฐ. ใน
เอกสารประกอบการเสวนาเรื่อง นโยบายแรงงานย้ายถิ่นและกลไกคุ้มครองสิทธิแรงงาน
ข้ามชาติ, 21 กุมภาพันธ์ 2546 ณ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

- อัญมิกา ทองเปลว. การศึกษาวิเคราะห์การจัดระบบแรงงานต่างด้าวที่เข้าเมืองผิดกฎหมายปี 2541. สารนิพนธ์ สังคมศาสตรมหาบัณฑิต (การบริหารและนโยบายสวัสดิการสังคม) มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2542.
- อาชวิน ปุจฉากาญจน์. ก.แรงงานบูรณาการแนวทางแก้ปัญหาแรงงานต่างด้าวแบบเบ็ดเสร็จ. แนวหน้า (22 กุมภาพันธ์ 2547): 13.
- อาชวิน ปุจฉากาญจน์. สิ้นสุดการขอใบอนุญาตทำงานต่างด้าวแต่ไม่สิ้นสุดความต้องการแรงงานต่างด้าว. กรุงเทพธุรกิจ (12 กันยายน 2548): 21.
- อุกฤษฏ์ ปัทมานนท์, บรรณาธิการ. ไทยกับเพื่อนบ้าน. กรุงเทพฯ: สถาบันเอเชียศึกษา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2539.
- อุกฤษฏ์ ปัทมานนท์. ไทย. เอเชียรายปี 2005/2548. กรุงเทพฯ: สถาบันเอเชียศึกษา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2548: 38-52.
- อุกฤษฏ์ ปัทมานนท์. ไทย. เอเชียรายปี 2002/2545. กรุงเทพฯ: สถาบันเอเชียศึกษา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2545: 95-107.
- อุกฤษฏ์ ปัทมานนท์. เราเรียนรู้อะไรบ้างจากการจับตัวประกันที่สถานทูตพม่า. มติชนสุดสัปดาห์ (19 ตุลาคม 2542): 1, 15.

ภาษาอังกฤษ

- Axerlrod, Robert and Keohane, Robert O. Achieving Cooperation Under Anarchy. World Politics 38 (October 1985): 226-254.
- Battistella, Graziano and Asis, Maruja. M.B. The Crisis and the Migration in Asia. Manila: Scalabrini Migration Center, 1999.
- Battistella, Graziano. Migration in the context of Globalization: Issues and Implications. Asian Migration 11, 1 (January-March 1998): 10-16.
- Chantavanich, Supang. Refugee Flows from Indochina: Mass Movements and New Challenges for the 1990s. Bangkok: Indochinese Refugee information Center, Institute of Asian Studies, Chulalongkorn University, 1993.
- Chantavanich, Supang and Risser, Garry. Intra-Regional Migration in Southeast and East Asia: Theoretical Overview, Trend of Migratory Flows, Labour Linkages and Implications for Thailand and Thai Migrant. Bangkok: Asian Research Center for Migration, Chulalongkorn University, 1996.

- Chantavanich, Supang and Risser, Garry. National Policy and Cross-border Migration: Security and Social Implications. In Thangam Ramnath (ed.), The Emerging Regional Security Architecture in Asia Pacific Region, Kuala Lumpur: ISIS Malaysia, 1996: 297-317.
- Deutsch, K.W. Politic Community and the north atlantic area. Princeton: Princeton University Press, 1957.
- Dougherty, James E. and Pfaltzgraff, Jr, Robert L. Contending theories of international relations, 2nd Edition. New York: Harper & Row Publisher, 1981.
- Hass, Ernst. B. Beyond the nation-state. Stanford: Stanford University Press, 1964.
- Keohane, Robert O. After Hegemony. Cooperation and Discord in the World Political Economy. Princeton: Princeton University Press, 1984.
- United Nations. Recommendations of Statistics of International Migration. Statistical Papers Service M, No.58, Rev.1. New York: United Nations, 1998.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก

บันทึกความเข้าใจ
ระหว่าง
รัฐบาลแห่งราชอาณาจักรไทย
กับ
รัฐบาลแห่งสหภาพพม่า
ว่าด้วยความร่วมมือในการจ้างแรงงาน

รัฐบาลแห่งราชอาณาจักรไทยและรัฐบาลแห่งสหภาพพม่าซึ่งต่อไปนี้จะเรียกว่า
"ภาคี"

มีความห่วงกังวลเกี่ยวกับผลกระทบในด้านลบทางสังคมและเศรษฐกิจอันมีสาเหตุ
มาจากการจ้างแรงงานผิดกฎหมาย

ปรารถนาที่จะเพิ่มพูนความร่วมมือที่เป็นผลประโยชน์ร่วมกันของทั้งสองประเทศ
ได้ตกลงกันดังต่อไปนี้

วัตถุประสงค์และขอบเขต

ข้อ ๑

ภาคีจะดำเนินมาตรการที่จำเป็นทั้งปวงเพื่อให้แน่ใจว่ามี

- ๑) ขั้นตอนการดำเนินการที่เหมาะสมในการจ้างแรงงาน
- ๒) การส่งกลับอย่างมีประสิทธิภาพซึ่งแรงงานที่ได้ปฏิบัติตามเงื่อนไขการจ้าง
แรงงานเสร็จสิ้นแล้ว หรือถูกเนรเทศโดยเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องของภาคีอีกฝ่ายหนึ่งไปยังประเทศซึ่งเป็น
ถิ่นกำเนิดก่อนที่จะปฏิบัติตามเงื่อนไขการจ้างแรงงานเสร็จสิ้น
- ๓) การคุ้มครองอันสมควรแก่แรงงานเพื่อให้แน่ใจว่าไม่มีการเสียสิทธิและการคุ้มครอง
ของแรงงานและแรงงานได้รับสิทธิที่พึงได้
- ๔) การป้องกันและดำเนินการอย่างมีประสิทธิภาพต่อการข้ามแดนโดยมิชอบด้วย
กฎหมาย การค้าแรงงานที่มีขอบด้วยกฎหมาย และการจ้างแรงงานที่มีขอบด้วยกฎหมาย

บันทึกความเข้าใจนี้ไม่ใช้กับกระบวนการจ้างแรงงานอื่นที่มีอยู่และที่สอดคล้องกับ
กฎหมายของภาคีอยู่แล้ว

-๒-

หน่วยงานที่มีอำนาจหน้าที่

ข้อ ๒

เพื่อความมุ่งประสงค์ของบันทึกความเข้าใจนี้ กระทรวงแรงงานแห่งราชอาณาจักรไทยและกระทรวงแรงงานแห่งสหภาพพม่าจะเป็นหน่วยงานที่มีอำนาจหน้าที่สำหรับรัฐบาลแห่งราชอาณาจักรไทยและสำหรับรัฐบาลแห่งสหภาพพม่าตามลำดับ

ข้อ ๓

ภาคีโดยหน่วยงานที่มีอำนาจหน้าที่จะจัดให้มีการหารืออย่างสม่ำเสมอในระดับเจ้าหน้าที่อาวุโสและ/หรือระดับรัฐมนตรีอย่างน้อยปีละครั้ง โดยผลัดเปลี่ยนกันเป็นเจ้าภาพในเรื่องที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติตามบันทึกความเข้าใจ หน่วยงานที่มีอำนาจหน้าที่ของภาคีทั้งสองจะทำงานร่วมกันเพื่อกำหนดขั้นตอนในการนำแรงงานที่มีขอบด้วยกฎหมายซึ่งพำนักอยู่ในประเทศของภาคีอีกฝ่ายหนึ่งก่อนการมีผลบังคับใช้ของบันทึกความเข้าใจนี้เข้ามารวมอยู่ในขอบเขตของบันทึกความเข้าใจ

อำนาจหน้าที่และขั้นตอน

ข้อ ๔

ภาคีจะดำเนินมาตรการที่จำเป็นทั้งปวงเพื่อให้แน่ใจว่ากระบวนการในการจ้างแรงงานเป็นไปอย่างเหมาะสม

การจ้างแรงงานจำเป็นต้องได้รับอนุญาตจากหน่วยงานที่มีอำนาจหน้าที่ของแต่ละประเทศก่อน การอนุญาตอาจกระทำได้เมื่อได้มีการปฏิบัติตามขั้นตอนที่กำหนดไว้ในกฎหมายและข้อบังคับของประเทศนั้นครบถ้วนแล้ว

หน่วยงานที่มีอำนาจหน้าที่อาจยกเลิกหรือเพิกถอนการอนุญาตของตนเมื่อใดก็ได้ โดยสอดคล้องกับกฎหมายและข้อบังคับที่เกี่ยวข้อง

การยกเลิกหรือเพิกถอนการอนุญาตจะไม่มีผลกระทบต่อการทำงานใด ๆ ที่ได้กระทำเสร็จสิ้นแล้วก่อนการยกเลิกหรือเพิกถอน

ข้อ ๕

หน่วยงานที่มีอำนาจหน้าที่อาจแจ้งหน่วยงานที่มีอำนาจหน้าที่ของภาคีอีกฝ่ายหนึ่งโดยการเสนอการจ้างแรงงานเกี่ยวกับความต้องการจ้างแรงงาน จำนวน ระยะเวลา คุณสมบัติที่ต้องการ เงื่อนไขของการจ้างแรงงานและค่าตอบแทนที่นายจ้างเสนอให้

ข้อ ๖

หน่วยงานที่มีอำนาจหน้าที่จะจัดหาให้หน่วยงานที่มีอำนาจหน้าที่ของภาคีอีกฝ่ายหนึ่ง ซึ่งบัญชีรายชื่อผู้สมัครงานที่ได้รับการคัดเลือกแล้ว พร้อมข้อเสนอพิเศษของบุคคลดังกล่าวเกี่ยวกับอายุ ที่อยู่ ภาวะ บุคคลอ้างอิง การศึกษา ประสบการณ์ และอื่น ๆ ที่จำเป็นสำหรับการพิจารณาของนายจ้าง

-๓-

ข้อ ๗

หน่วยงานที่มีอำนาจหน้าที่จะประสานงานกับเจ้าหน้าที่ตรวจคนเข้าเมืองและเจ้าหน้าที่อื่นที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้แน่ใจว่าผู้สมัครงานนั้นซึ่งได้รับการคัดเลือกโดยนายจ้างและได้รับอนุญาตอย่างถูกต้องตามข้อ ๕ ได้ปฏิบัติตามข้อกำหนดดังต่อไปนี้ด้วย

- ๑) การตรวจลงตรา หรือการอนุญาตให้เข้าในรูปแบบอื่น
- ๒) การอนุญาตให้ทำงาน
- ๓) การประกันสุขภาพหรือการบริการด้านสุขภาพ
- ๔) การชำระเงินเข้ากองทุนสะสมตามที่หน่วยงานที่มีอำนาจหน้าที่ของแต่ละประเทศกำหนด

- ๕) ภาษีหรืออื่น ๆ ตามที่ภาคีกำหนด
- ๖) สัญญาการจ้างแรงงานของนายจ้างและลูกจ้าง

นายจ้างและลูกจ้างจะต้องลงนามในสัญญาที่มีเงื่อนไขของการจ้างแรงงาน และมอบสำเนาสัญญาดังกล่าวของแต่ละฝ่ายให้แก่หน่วยงานที่มีอำนาจหน้าที่

ข้อ ๘

หน่วยงานที่มีอำนาจหน้าที่ จะรับผิดชอบการบริหารบัญชีรายชื่อแรงงานซึ่งได้รับอนุญาตให้ทำงานภายใต้บันทึกความเข้าใจนี้ เพื่อความมุ่งประสงค์ในการอ้างอิงและทบทวน หน่วยงานที่มีอำนาจหน้าที่จะเก็บรักษาบัญชีรายชื่อของแรงงาน ซึ่งได้รายงานตัวหรือมีเอกสารซึ่งรับรองว่าได้เดินทางกลับถึงถิ่นที่อยู่ถาวรหลังการสิ้นสุดของเงื่อนไขการจ้างอย่างน้อย ๔ ปี นับจากวันรายงานตัวหรือวันที่มีการรับรอง

การกลับและการส่งกลับ

ข้อ ๙

เว้นแต่ระบุไว้เป็นอย่างอื่น เงื่อนไขการจ้างแรงงานจะไม่เกิน ๒ ปี หากจำเป็นอาจขยายออกไปเป็นระยะเวลาอีก ๒ ปี ไม่ว่าในกรณีใด ระยะเวลาการจ้างแรงงานจะไม่เกิน ๔ ปี หลังจากนั้นให้ถือว่าเป็นการสิ้นสุดระยะเวลาการจ้างแรงงาน

แรงงานซึ่งได้ปฏิบัติตามเงื่อนไขการจ้างเสร็จสิ้นแล้ว จะสมัครเข้ารับการจ้างซ้ำได้ต่อเมื่อได้เว้นระยะสามปี

ข้อ ๑๐

ภาคีจะให้ความร่วมมือกันอย่างเต็มที่เพื่อให้แน่ใจว่าแรงงานที่สุจริตซึ่งได้ปฏิบัติตามเงื่อนไขการจ้างเสร็จสิ้นแล้วจะกลับไปยังถิ่นที่อยู่ถาวร

-๔-

ข้อ ๑๑

หน่วยงานที่มีอำนาจหน้าที่ของประเทศที่เป็นผู้จ้างงาน จะจัดตั้งและบริหารกองทุนสะสมแรงงานจะต้องจ่ายเงินสมทบเป็นรายเดือนเข้ากองทุนดังกล่าวเป็นจำนวนเงินเท่ากับร้อยละ ๑๕ ของเงินเดือนของตน

ข้อ ๑๒

แรงงานซึ่งได้ปฏิบัติตามเงื่อนไขของการจ้างแรงงานเสร็จสิ้นแล้วและกลับไปยังถิ่นที่อยู่ถาวรของตนมีสิทธิได้รับคืนเงินสมทบเข้ากองทุนสะสมที่ได้สะสมไว้เต็มจำนวนพร้อมดอกเบี้ย โดยการยื่นคำร้องต่อหน่วยงานที่มีอำนาจหน้าที่ ๓ เดือน ก่อนกำหนดเดินทางภายหลังการจ้างเสร็จสิ้น การจ่ายเงินให้แก่แรงงานจะต้องกระทำภายใน ๗ วัน ภายหลังการจ้างเสร็จสิ้น

ในกรณีที่แรงงานถูกยกเลิกการจ้างก่อนการจ้างเสร็จสิ้นและจะต้องกลับไปยังถิ่นที่อยู่ถาวรของตน การคืนเงินกองทุนสะสมและดอกเบี้ยจะต้องกระทำภายใน ๗ วัน ภายหลังการยกเลิกการจ้าง

ข้อ ๑๓

การเดินทางกลับประเทศซึ่งเป็นถิ่นกำเนิดเป็นการชั่วคราวของแรงงานซึ่งเงื่อนไขของการจ้างแรงงานยังคงมีผลและโดยสอดคล้องกับข้อบังคับของหน่วยงานที่มีอำนาจหน้าที่ย่อมไม่เป็นการอนุญาโตการจ้างตามที่ระบุไว้ในข้อ ๔ ตี้นที่สุด

ข้อ ๑๔

หน่วยงานที่มีอำนาจหน้าที่จะเป็นผู้กำหนดขั้นตอนและเอกสารที่จะต้องใช้ในการยื่นคำร้องขอรับคืนเงินตามที่ระบุไว้ในข้อ ๑๒

ข้อ ๑๕

สิทธิในการรับคืนเงินสมทบเข้ากองทุนสะสมเป็นอันสิ้นสุดไปสำหรับแรงงานที่ไม่กลับไปยังถิ่นที่อยู่ถาวรของตนเมื่อปฏิบัติตามเงื่อนไขการจ้างเสร็จสิ้นแล้ว

ข้อ ๑๖

หน่วยงานที่มีอำนาจหน้าที่ของประเทศผู้จ้างอาจถอนเงินจากกองทุนสะสม เพื่อใช้เป็นค่าใช้จ่ายในด้านบริหารซึ่งเกิดแก่ธนาคารและในการส่งกลับแรงงานไปยังประเทศถิ่นกำเนิด

-๕-

การคุ้มครอง

ข้อ ๑๗

ภาคีในประเทศผู้จ้างจะทำให้แน่ใจว่าแรงงานจะได้รับการคุ้มครองตามข้อบทของกฎหมายภายในของแต่ละประเทศ

ข้อ ๑๘

แรงงานของภาคีทั้งสองฝ่าย จะได้รับค่าจ้างและสิทธิประโยชน์อื่น ๆ เท่ากับที่แรงงานท้องถิ่นได้รับบนพื้นฐานของหลักการไม่เลือกปฏิบัติ และความเท่าเทียมกันทางเพศ เชื้อชาติ และศาสนา

ข้อ ๑๙

ข้อพิพาทไต่ระหว่างแรงงานกับนายจ้างในเรื่องที่เกี่ยวข้องกับการจ้างให้ระงับโดยหน่วยงานที่มีอำนาจหน้าที่ตามกฎหมายและข้อบังคับในประเทศผู้จ้าง

การดำเนินการต่อการจ้างแรงงานผิดกฎหมาย

ข้อ ๒๐

ภาคีจะต้องดำเนินมาตรการที่จำเป็นทั้งปวงภายในดินแดนของตนเพื่อป้องกันและปราบปรามการข้ามแดนโดยมิชอบด้วยกฎหมาย การค้าแรงงานโดยมิชอบด้วยกฎหมาย และการจ้างแรงงานโดยมิชอบด้วยกฎหมาย

ข้อ ๒๑

ภาคีจะแลกเปลี่ยนข้อสนเทศที่เกี่ยวข้องกับการค้ามนุษย์ การเข้าเมืองโดยมิชอบด้วยกฎหมาย การค้าแรงงานโดยมิชอบด้วยกฎหมาย และการจ้างโดยมิชอบด้วยกฎหมาย

การแก้ไข

ข้อ ๒๒

การแก้ไขบันทึกความเข้าใจนี้ในประการใดอาจกระทำได้โดยความเห็นชอบร่วมกันของคู่ภาคีผ่านช่องทางการทูต

การระงับข้อพิพาท

ข้อ ๒๓

ข้อแตกต่างหรือข้อพิพาทใด ที่เกิดจากบันทึกความเข้าใจนี้ให้ระงับอย่างสันติโดยการหารือระหว่างภาคี

-๖-

การบังคับใช้และการยกเลิก

ข้อ ๒๔

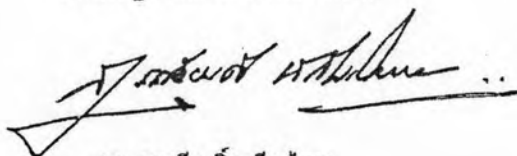
บันทึกความเข้าใจนี้มีผลบังคับใช้หลังจากวันที่ลงนาม และอาจยกเลิกเป็นลายลักษณ์อักษรโดยภาคีฝ่ายใดฝ่ายหนึ่ง การยกเลิกจะมีผล ๙๐ วันนับจากวันที่แจ้ง ในกรณีที่บันทึกความเข้าใจนี้ได้รับการยกเลิกโดยภาคีฝ่ายใดฝ่ายหนึ่ง เพื่อผลประโยชน์ของแรงงาน ภาคีจะหารือกันว่า จะดำเนินการอย่างไรต่อสัญญาการจ้างซึ่งยังคงมีผลอยู่

เพื่อเป็นพยานแก่การนี้ ผู้ลงนามข้างท้ายซึ่งได้รับมอบอำนาจอย่างถูกต้องจากรัฐบาลของตนได้ลงนามบันทึกความเข้าใจนี้

ลงนาม ณ จังหวัดเชียงใหม่ เมื่อวันที่ 21 เดือน มิถุนายน คริสต์ศักราช 2003 เป็นภาษาไทย ภาษาพม่า และภาษาอังกฤษ ทำเป็นต้นฉบับสองฉบับซึ่งทั้งหมดถูกต้องเท่าเทียมกัน ในกรณีที่มีความแตกต่างกัน ในการตีความให้ใช้ฉบับภาษาอังกฤษเป็นสำคัญ

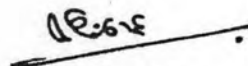
สำหรับรัฐบาลแห่งราชอาณาจักรไทย

สำหรับรัฐบาลแห่งสหภาพพม่า

(นายสุรเกียรติ์ เสถียรไทย)

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่างประเทศ

(นายวิน ชอง)

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่างประเทศ

ประวัติผู้เขียนวิทยานิพนธ์

นางสาวชนิดา เปล่งเสียง เกิดเมื่อวันที่ 9 เมษายน พ.ศ. 2525 จังหวัดสุรินทร์ สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรีจากคณะอักษรศาสตร์ ภาควิชาภาษาอังกฤษ มหาวิทยาลัยศิลปากร เมื่อปี พ.ศ. 2547 เข้าศึกษาต่อในระดับปริญญาโทบัณฑิต ภาควิชาความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ คณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เมื่อปี พ.ศ. 2547

